

Olosuhteiden kehittäminen Liikkuvissa kouluissa

2.11.2016 / Lahti

izalo

Esityksen pääteemat

1. "Lähiliikuntaolosuhteiden / -paikkojen" merkityksestä & nykytilanteesta
2. Näkemyksiä, ideoita ja apuvälineitä kehittämistyöhön

Lähiliikuntapaikkarakentaminen – yleistä

- Lähiliikuntapaikat opetus- ja kulttuuriministeriön ministeriön strategia-asiakirjoihin 1990-luvun lopulla.
- Mallia toimintamallille Norjasta – ”Närmiljøanlegg”
- Määritelty väljästi:

”Lasten ja nuorten liikuntaan sekä yleiseen kunto- ja terveysliikuntaan tarkoitettuja liikuntapaikkoja, jotka sijaitsevat asuinalueella tai niiden välittömässä läheisyydessä”

- Lisämääreitä: Monikäyttöisyys, vapaa käytettävyys, laajat käyttäjäryhmät, maksuttomuus, rakentamis- ja käyttökustannusten edullisuus yms.
- **Koulupiha on selvästi yleisin lähiliikuntapaikkojen sijoituskohte!**
- Valtion liikuntapaikkarakentamisen painopistealueena vuodesta 2000 -saakka
 - Mahdollisuus korotettuun valtionavustusosuuteen (30-50%)
 - Ensisijaisuus hankepriorisoinneissa

Lähiliikuntapaikkojen perusteluketju..

- **Riittämätön päivittäinen liikunta-aktiivisuus (/ fyysinen aktiivisuus) merkittävä yhteiskunnallinen haaste koko väestötasolla. Erityisesti lapsista ja nuorista syytä olla huolissaan.** (Huom. esim. tuoreet varhaisvuosien liikuntasuositukset!)
- **Päivittäinen liikunta-aktiivisuus edellyttää helposti käytettäviä (saavutettavuus, maksuttomuus yms.) ja liikkumaan innostavia paikkoja päivittäisiin lähiympäristöihin.**
- **Lähiliikuntapaikat erityisen tärkeitä lapsille, nuorille, lapsiperheille sekä ikääntyville, jotka muita väestönosia riippuvaisempia lähiympäristön liikuntamahdollisuuksista**

Koulupihat ensisijaisia lähiliikuntapaikkoina – MIKSI..?

KOULUPIHA - NÄKÖKULMA

- Välituntiliikunnan edistämisen keskeinen resurssi ("1 t / päivä")
- Liikunnan opetuksen keskeinen oppimisympäristö (+ muut oppiaineet)
- Huom. Koulupihoilla "tavoitetaan" kaikki kouluikäiset (= tytöt ja pojat, liikunnallisesti aktiivit ja passiiviset)

KOULUPIHA - NÄKÖKULMA

- Erittäin laaja, yli 3000 julkisen liikuntapaikan verkosto (= yhteistä omaisuutta)
- Sijainti pääsääntöisesti yhdyskuntarakenteessa keskeisellä, helposti saavutettavalla paikalla
- Pääasiallisesti aina vapaasti ja maksutta kuntalaisten käytettävissä, mutta koulukenttien osalta myös tärkeä seuratoiminnan olosuhde

- "LIKKUMAAN INNOSTAVAT KOULUPIHAT" KANSALLISESTI AIVAN KESKEINEN LIKUNNAN EDISTÄMISEN OLOSUHDRESURSSI – TYÖSARKAA KUITENKIN VIELÄ RIITTÄÄ...

Lähiliikuntapaikkarakentamista 15 vuotta - seurantaselvitys

valo

**LÄHILIIKUNTAPAIIKARAKENTAMISTA
15 VUOTTA
– seurantaselvitys**

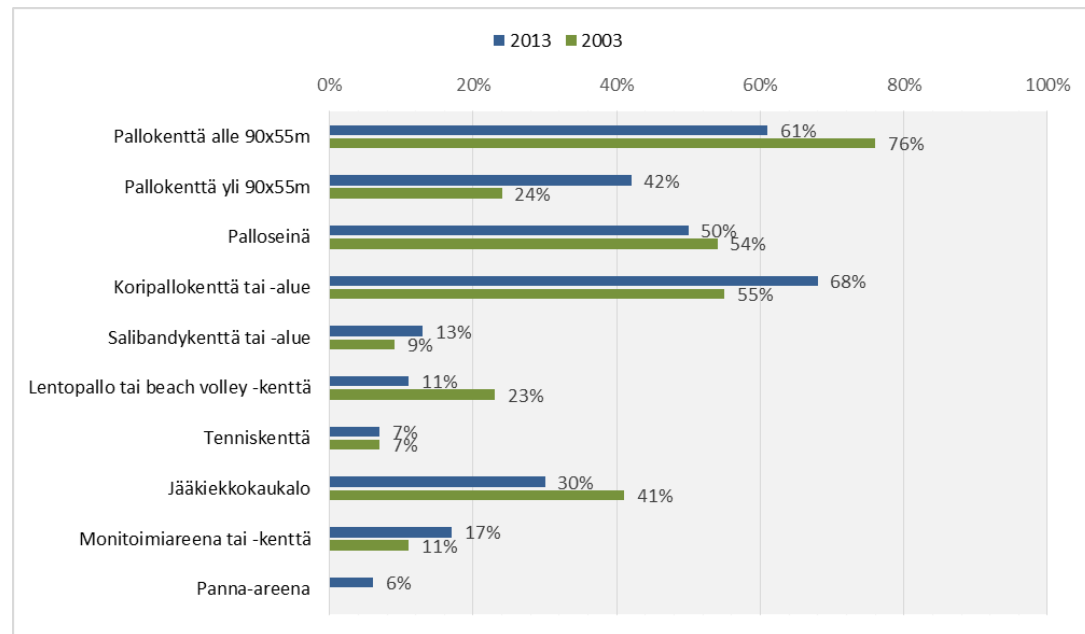
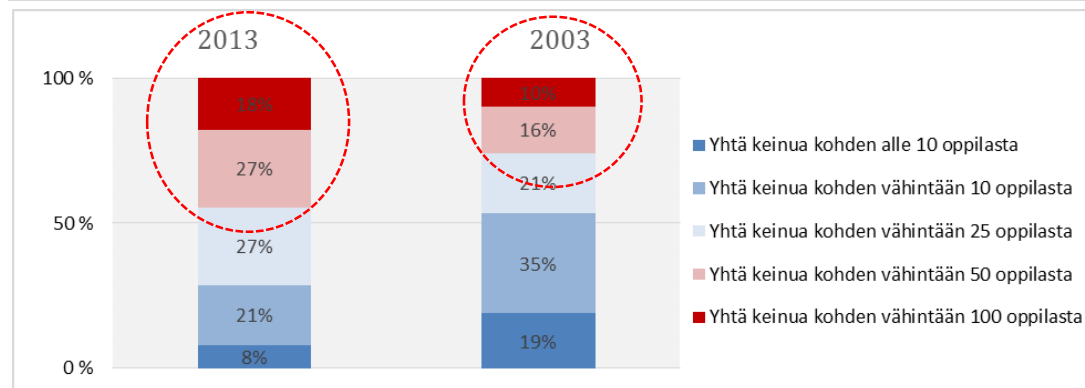
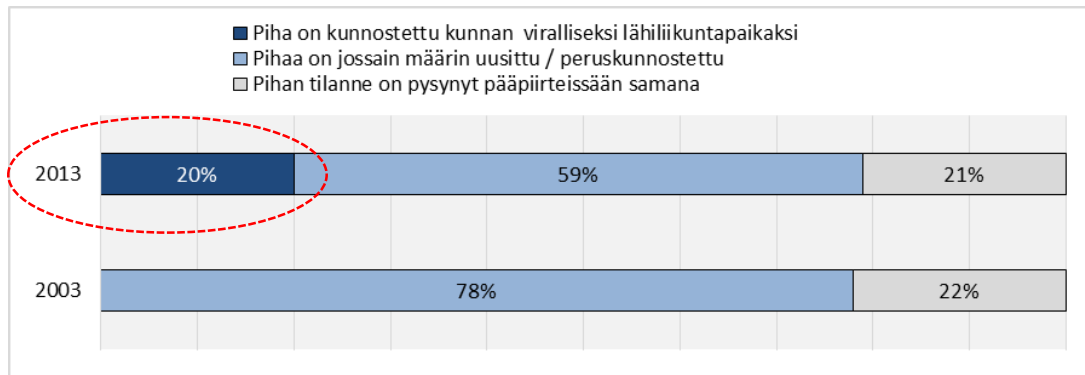

- Julkaistu v. 2015. Selvityksen toteutuksesta vastannut Valo. Rahoitusta hankkeelle OKM:stä.
- Tavoitteena ollut tuottaa arvioita siitä mitä saatu aikaiseksi lähiliikuntapaikkarakentamisessa 2000-luvun aikana sekä myös näkemyksiä tulevaisuuden kehittämistarpeista.
- Hanke koostunut viidestä erillisestä osaselvityksestä. Haettu vastauksia seuraaviin ydinkysymyksiin..
 1. Mikä on lähiliikuntapaikkojen määrä Suomessa tällä hetkellä?
 2. Miten koulupihojen tilanne on muuttunut viimeisen 10 vuoden aikana lähiliikuntapaikkarakentamisen myötä?
 3. Kuinka paljon koulupihoilla sijaitsevia lähiliikuntapaikkoja käytetään lasten ja nuorten toimesta kouluajan ulkopuolella?
 4. Minkälainen on lähiliikuntapaikkojen elinkaari?
 5. Mitkä ovat keskeisiä lähiliikuntapaikkarakentamista edistäviä ja estäviä tekijöitä kunnissa?

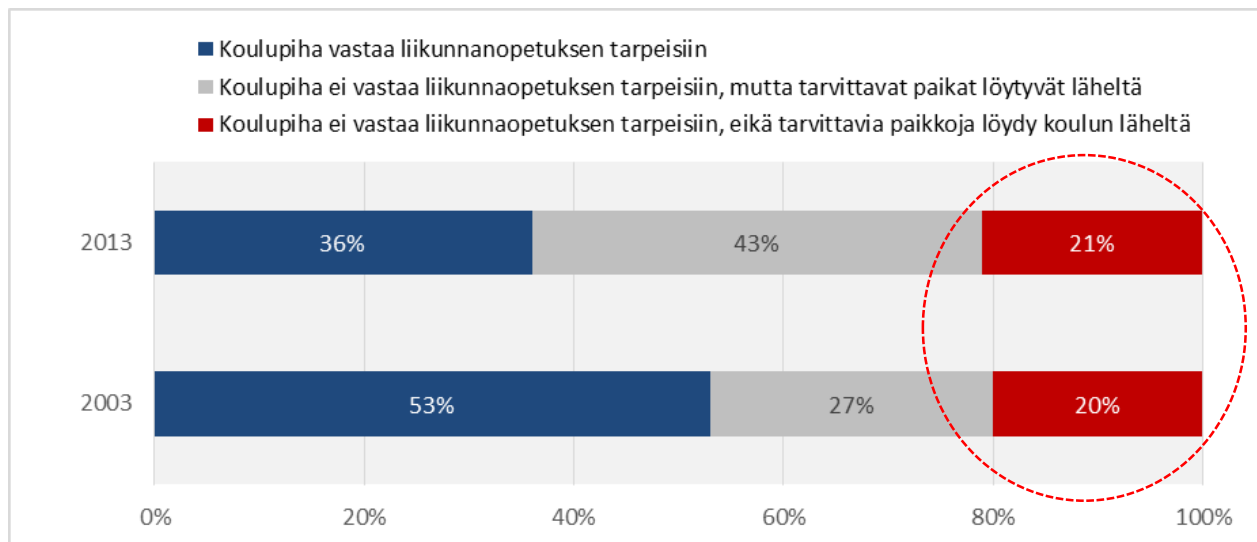
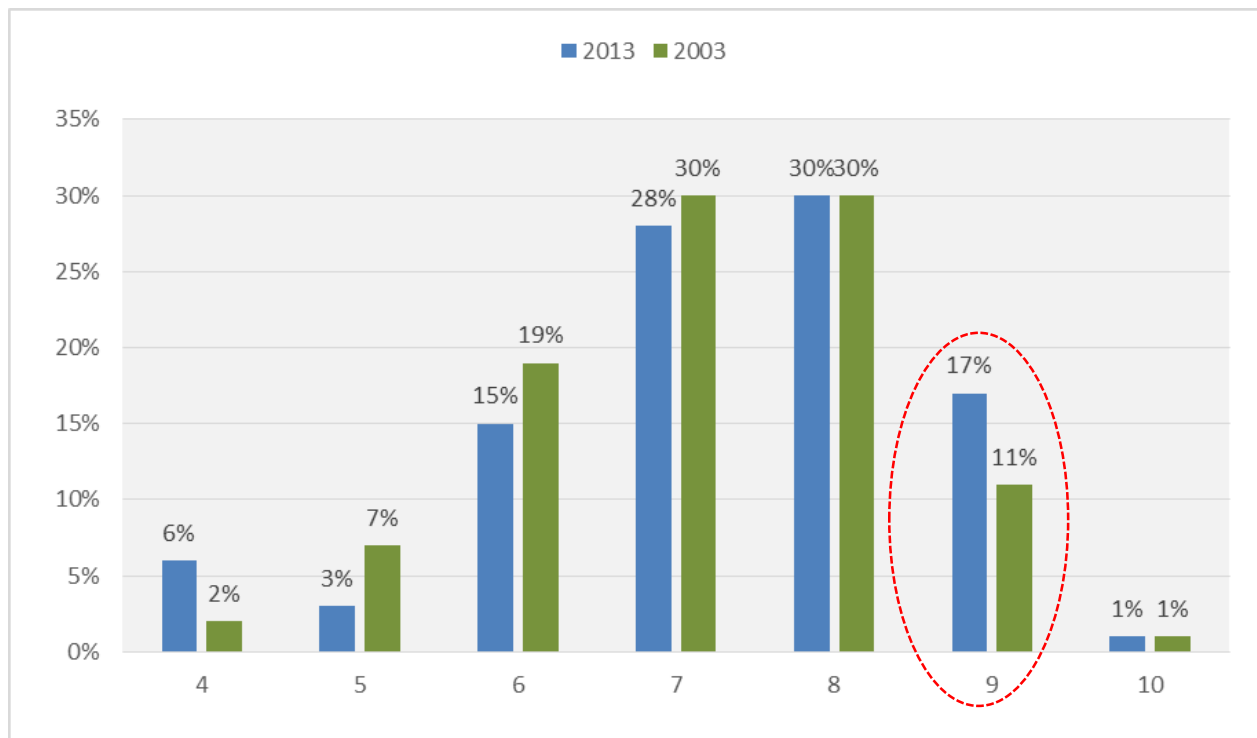
Raportti ladattavissa:
www.lahiliikuntapaikat.fi/
materiaalipankki

valo

- Viidesosaa vastanneista koulupihoista oli kehitetty tarkasteluaikana lähiliikuntapaikka - näkökulmasta
- Tuloksissa näkyy koulukokojen kasvu - pihavälineitä (esim. keinut) jakamassa 2013 suurempi oppilasmäärä kuin 2003
- Pihojen pallopelialueissa erityisesti havaittavissa muutoksia..
 - Yleistyneet monitoimiareenat, säbäkentät ja koripallokentät
 - Vähentyneet pienet hiekkakentät ja jääkiekkokaukalot vähentyneet (kyläkoulujen väheneminen!).

- Liikuntaolosuhteiden kokonaisarvioineissa pientä nousua: ”kiitettäväksi” arvioitujen pihojen osuus lisääntynyt + ka 7.18 -> 7.28
- Edelleen kuitenkin noin viidesosa kouluja, jotka arvioivat, että piha ei vastaa liikunnanopetuksen tarpeisiin, eikä korvaavia paikkoja löydy läheltä!
- Tuloksissa huomioitava mahdollinen koulujen vaatimustason nousu & aineiston vinouma isoimpien kouluyksiköiden suuntaan

YHTEENVETO / JOHTOPÄÄTÖKSIÄ SELVITYKSESTÄ..

1. Suomessa nykyisellään noin 750 lähiliikuntapaikkaa – kattavan verkoston aikaansaaminen edellyttää edistämistyön vahvistamista!

- Vert. Norjan Nærmiljøanlegg -ohjelman n. 2000 lähiliikuntapaikkaa 1990-luvulla
- Kuntien välillä selviä eroja kehittämistyöhön tarttumisessa – haasteellisia erityisesti pienet kunnat
- Arviolta 600-700 koulupihaa edellyttää vielä kunnostamista liikuntaolosuhteiden osalta!

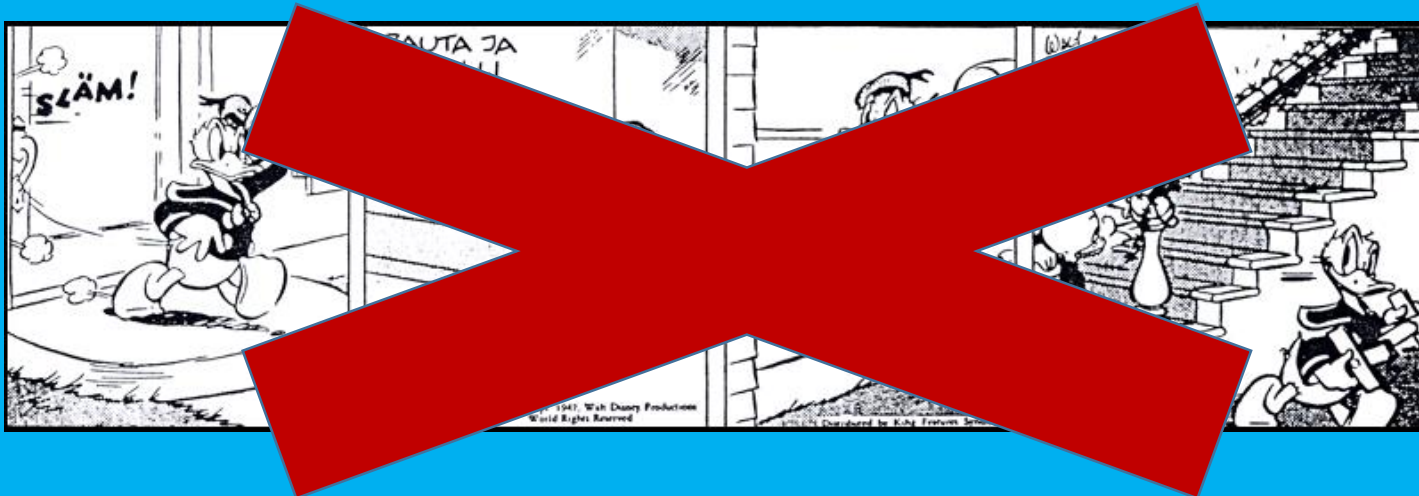
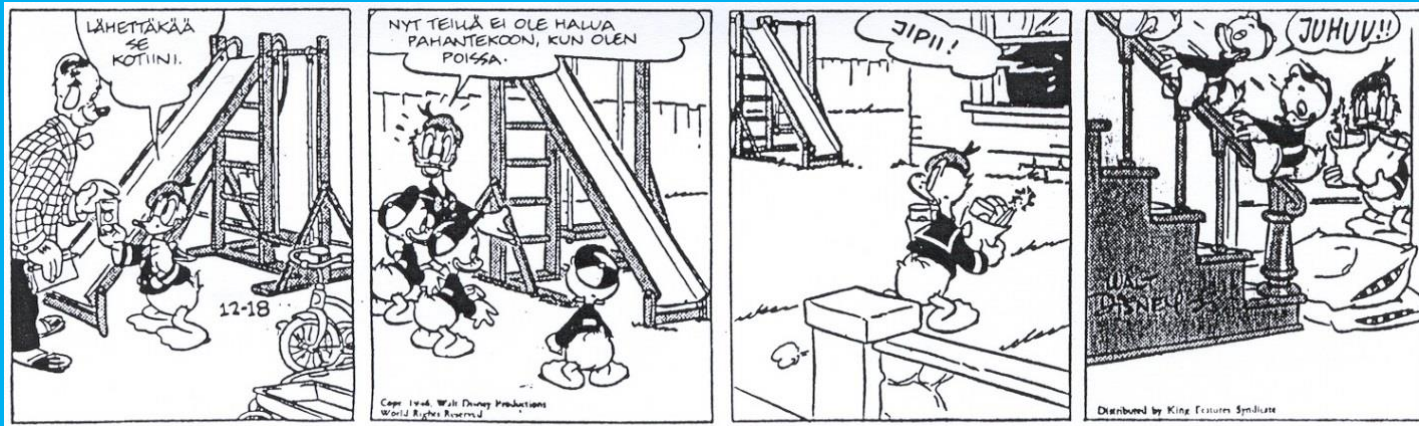
2. Kuntatasolla lähiliikuntapaikkojen edistämiseen tarvitaan liikuntatoimen johtajuutta, hallintokuntien välistä yhteistyötä ja suunnitelmallisuutta

- Lähiliikuntapaikkarakentamisen menestystekijät kunnissa – liikuntatoimen ”omistajuus / johtajuus” asiassa, suunnitelmallinen eteneminen sekä poikkihallinnollinen yhdessä tekemisen ote!
- Toisaalta lähiliikuntapaikkarakentamisen haasteena myös em. menestystekijöiden ”ketjun” haavoittuvuus

3. Lähiliikuntapaikat käyttöaktiivisuuden ja elinkaaren näkökulmasta hyvin perusteltavissa olevia kunnallisia liikuntapaikkainvestointeja – erityisesti koulupihojen yhteydessä

- Omilla koulupihoilla sijaitsevat lähiliikuntapaikat vapaa-ajalla käytetyimpiä kunnallisia liikuntapaikkoja lapsilla ja nuorilla.
- Huomiota kuitenkin kiinnitettävä entistä enemmän valmistuneiden lähiliikuntapaikkojen käytön aktivointiin – niin koulupäivän aikana kuin vapaa-ajalla

II Näkemyksiä, ideoita ja apuvälineitä koulupihojen kehittämistyöhön

LÄHILIIKUNTAPAIKAT.FI

Etusivu | Lähiliikuntapaikat | Muita esimerkkihankkeita | Tukea hankkeille | Materiaalit ja palvelut | Välo

LIIKUNTAVÄLINEILLÄ JA KALUSTEILLA LIIKETTÄ LÄHIYMPÄRISTÖÖN!

SUOMI TARVITSEE LÄHILIIKUNTALOIKKAN

WWW.LAHILIIKUNTALOIKKA.FI

Palaute
Tietoa sivustosta
About the website
Om webbplatsen

LÄHILIIKUNTAPAIKKA ESIMERKKEJÄ

Esimerkkejä valtionavustuksella tuetuista lähiliikuntapaikkahankkeista. Toteutuskohteina mm. koulupihoja, puistoja sekä ikkunta-alueita.

MUITA ESIMERKKIHANKKEITA

Esimerkkejä päiväkotien liikunaympäristöistä sekä varhaisiän lähiliikuntapaikoista.

TUKEA HANKKEILLE

Tietoa valtionavustuksista ja muista rahoitusmahdollisuuksista.

MATERIAALIIT JA PALVELUT

Vapaasti ladattavia oppeja ja selvityksiä sekä Välo Valon palveluita.

LAPPSET

MATERIAALIPANKKI

LÄHILIIKUNTAPAIKAT.FI

Etusivu | Lähiliikuntapaikat | Muita esimerkkihankkeita | Tukea hankkeille | Materiaalit ja palvelut | Välo

Etusivu > Materiaalit ja palvelut > Materiaalit

Materiaalipankki

Nuoren Suomen, Valon ja järjestöjen vapaasti ladattavat materiaalit

Tutkimus- ja selvitysraportit

LAPPSET

MATERIAALIPANKKI

LÄHILIIKUNTALOIKKA

Koulut | Päiväkodit | Työpaikat | Kuntahaaste 2017

SUOMI TARVITSEE LÄHILIIKUNTALOIKAN

Pääosa kansasta liikkuu terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta liian vähän. Liikettä lisätään kun tuodaan innovativia liikunnan paikkoja ja välineitä lähelle käyttäjiä!

Uudenlaista ajattelua tarvitaan myös muiden päivittäisten lähiympäristöjen, kuten päiväkotien ja työympäristöjen kehittämiseen.

Erityisesti kouluympäristössä tarvitaan liikuntaolosuhteita kehittävää lähiliikuntaloikkaa, kuten valtakunnallinen selvitys kertoo -> **Lähiliikuntaloikka -selvitys**

Valo kumppaneineen haastaa kaikki mukaan tekemään lähiliikuntaloikkaa ja luomaan Suomesta maailman parhaan lähiliikuntamaan.

KOULUJEN PIHAT JA SISÄTILAT LIIKKUMAAN INNOTTA VIKSI!

Koulupihojen ja koulujen sisätilojen kehittäminen ovat toimivia ja nopeita keinoja lisätä liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta koulupäivään. Lisäksi liikuntaolosuhteiltaan hyvä koulupiha innostaa liikkumaan myös vapaa-ajalla ja toimii siten parhaimmillaan vetovoimaisena oman alueensa lähiliikuntapaikkana!

Tälle sivustolle on koottu erityyppisiä kouluympäristöihin soveltuvia ja jo käytännössä kehitettyjä kehittämisideoita, jotka eivät edellytä pitkäkestoisia rakennushankkeita vaan ovat varsin nopeasti sekä pienemmin kustannuksiin toteutettavissa. Löydät ohesta myös tietoa koulujen liikuntaolosuhteiden kehittämiseen tarjolla olevista avustamismahdollisuuksista. Näistä erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön avustus Liikkuva koulu -toimintaan tarjoaa mahdollisuuksia esitellyn kaltaisiin pieniin olosuhdehankkeisiin osana laajempaa toiminnan kehittämistä. Lisäksi ohesta pääset tutustumaan Valon kumppaneiden Lappsetin ja Kerko Sportin kampanjuotteisiin, jotka soveltuvat esimerkiksi Liikkuva koulu -hankkeille.

Tehdään yhdessä lähiliikuntaloikka!

Pallopelikenttiä ja -paikkoja ilman maapohjatyötä

Lihaskunto- & motorikkatreeniä koulupihoille

Kainut ja tasapainolupaikat – koulupihojen ikisuoritteita

Frisbeegolfista virikettä välituntikoiluun

"Tee se itse" liikuntamahdollisuuksia koulupihoille

Välituntivälineillä vauhtia pihapeleihin ja leikkeihin

Lähiliikuntaloikka

Koulupihojen pallopelialueiden kehittäminen – laidat!

- Erilaiset laidoitetut pienpelikentät erinomaisia koulupihoille – ratkaisut laajalti muokattavissa tilan ja resurssien mukaan

Pallopelialueiden kehittäminen – pintamateriaalit ja kentän koko

- Pintamateriaali kannattaa pohtia tarkkaan – hiekkatekonurmen ohella myös ”muovimattoalusta” (esim. Bergo multisport) monikäyttöinen vaihtoehto, erityisesti salibandyn pelaamiseen

- Ei ole järkevää, että kunnan jokaisella koulupihalla on identtinen pelialustaratkaisu

- Erittäin pienet ns. Panna-kentät. Hyviä täydentäviä olosuhteita, mutta ei ensisijainen palloilualueratkaisu koulupihoille.

Pallopelialueiden kehittäminen – ”kalusteet ja telineet”

- Katukoripalloalueet – hyviä ratkaisuja mikäli pihalla tarjolla asfalttipintaa! Koritelineet seinäkiinnityksinä) tai valettuina tai pinta-asenteisina (huom. turvallisuus). Kannattaa panostaa kestävyYTEEN – esim. korisukat metalliketjusta

- Ulkopingispöydät & sulkapalloverkot - hyviä ratkaisuja tuulelta suojaisiin syvennyksiin, katosten alle tms..
- Lentopallokentät - ristiriitaisia käyttökokemuksia kouluista.. Tyttöillä toivelistalla yleensä korkeammalla kuin pojilla. Pintamateriaali kannattaa miettiä – saattaa toimia parhaiten esim. tyttöillä jopa asfalttipinnalla

Liikunta- ja toimintavälineistön kehittäminen – ”motoriikka & kunto”

- Perinteisten pienten yksittäisten kiipeilytelineiden sijaan innostavampi vaihtoehto useimmiten erilaiset ratamaiset kiipeilytelinekokonaisuudet.

- Useista kouluista saatu myös hyviä kokemuksia talkoilla tehdyistä matalista ”seikkailuradoista”. (Huom. Alle 60 cm putoamiskorkeus ei esim. aiheuta erityisvaatimuksia putoamisalustalle)

- Parkouralueet nousseet viime vuosina myös erittäin suosituksi vaihtoehdoksi korvamaan perinteisiä kiipeilytelineitä

Liikunta- ja toimintavälineistön kehittäminen – ”motoriikka & kunto”

- Kehonpainoharjoittelu & ”street workout” maailmalla isoimmin kasvavia liikuntatrendejä. Näkyvissä jo myös myös Suomessa. Ko. lajeihin suunniteltu uusia kompakteja ja edullisia välinekokonaisuuksia, jotka erinomaisia esim. yläkouluympäristöön
- Myös kuntoilussa ratamaisuus voi tuottaa innostavuutta, haastetta ja käytön monipuolisuutta (vrt. armeijan esteradat, Taisto rata yms)
- Myös ulkokuntoilulaitteet hyviä vaihtoehtoja esim. yläkouluympäristöön (yleensä korkealla tyttöjen toivelistalla). Ulkokuntolaitteet erityisen hyviä, jos koulupiha suunnitellaan lähiliikuntapaikaksi => tarjontaa aikuisliikkuville

Liikunta- ja toimintavälineistön kehittäminen – ”leikkipaikkavälineet”

- Riittävä määrä tavallisia keinoja hyvän koulupihan peruslähtökohta. Keinujen ”leikkiarvo” varsin korkea - mm. paljon kulttuurisesti jaettuja leikkejä ja temppuileja.
- Keinuissa viime vuosina saavuttanut paljon suosiota myös ryhmäkeinut – erit. ns. linnunpesä / hämähäkki keinut. Erittäin hyvä valinta koulupihalle myös lähiliikuntapaikka näkökulmasta.
- Leikkipaikkavälineistöä tarjolla markkinoilla huikea kirjo. Omia havaintoja vain joistakin yksittäisistä välineistä, jotka vaikuttaneet varsin toimivilta ja aktiivisesti käytetyiltä - mm. Aallokko ja Supernova.

Pääosan välineistä osalta ei omaa valistunutta näkemystä toimivuudesta ja käyttöaktiivisuudesta – käyttäjäkokemuksia otetaan siten kiitollisena vastaan! Suositus kuitenkin: tiukkaa kustannus-hyöty pohdintaa leikkipaikkavälineiden hankintaan! Huom. Pihan luontosaaarekkeet olisivat useasti parhaita ja edullisimpia leikkipaikkoja!

Muu piha-alueen kehittäminen – pyöräily- & skeittauspaikat yms.

- Pyöräilyssä lähiliikunnan näkökulmasta myös jonkinmoinen buumi käynnissä – maastomuotoiluratoja syntynyt useita koulupihojen yhteyteen, välinevalmistajat tuottaneet tarjolle myös modulieratkaisuja & Pyöräilyunionista tulossa opas kunnille asiasta.
- Skeittauspaikoille myös edelleen kysyntää koulupihojen yhteydessä. Toteutustavoissa paljon skaalautuvuutta – isosta skettiparkista yksittäisiin skeittikalusteisiin.

Tuore esimerkki koulupiha-alueen pyöräilyradasta Lohjan Metsolan koululta

Lisätietoja Mikko Peltonen / Pyöräilyunioni

Muu piha-alueen kehittäminen – frisbeegolf & välituntivälineet

- Myös frisbeegolf lajina selvässä nosteessa. Uusia ratoja tehdään paljon. Laji soveltuu erinomaisesti koulupihoille & niiden lähiympäristöön. Ratkaisumalleja yksittäisistä siirrettävistä koreista ammattilaisten suunnittelemiin kiinteisiin ratoihin
- Monipuolinen ja helposti saatavilla oleva irtovälineistö välitunneilla tapahtuvaa liikuntaa varten jokaisen koulun minimivaatimus. Hyviä ratkaisumalleja ovat mm. välinelainaamot, luokkakohtaiset välituntikorit tai ulko-ovien yhteydessä olevat välinevarastot / kaapit.

Koulun yleisten sisätilojen kehittäminen

- Koulujen aulatilat erityisen potentiaalinen tilaresurssi - liikuntamahdollisuuksia esim. pingispöydillä, tanssipeleillä yms..
- Myös koulukäytävät & käytävävarastot mahdollisia paikkoja - liikuntavirikettä esim. seinien kiipeilyotteilla, lattiamerkinnöillä, "peuhunurkilla", oviaukkojen leuanvetotangoilla yms.
- Fyysistä aktiivisuutta voi tuoda myös luokkiin ja oppitunneille jumppapallo istuimilla, seisontapöydillä sekä toiminnallista oppimista tukevilla välineillä - esim. tasapainolaudat

Sisätilojen osalta tieto hyvistä ratkaisuista selvästi pihoja puutteellisempaa – iso tilaus kokeiluille sekä kokemusten jakamiselle!

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Oulun kaupunki

***Koulun sisätilojen liikunnallistaminen-
esimerkkejä Oulun kouluista***

OULU

Toiminnallinen luokkahuone, Vesalan koulu

OULU

Leuanvetotangot luokissa Laanilan ya/Lukio

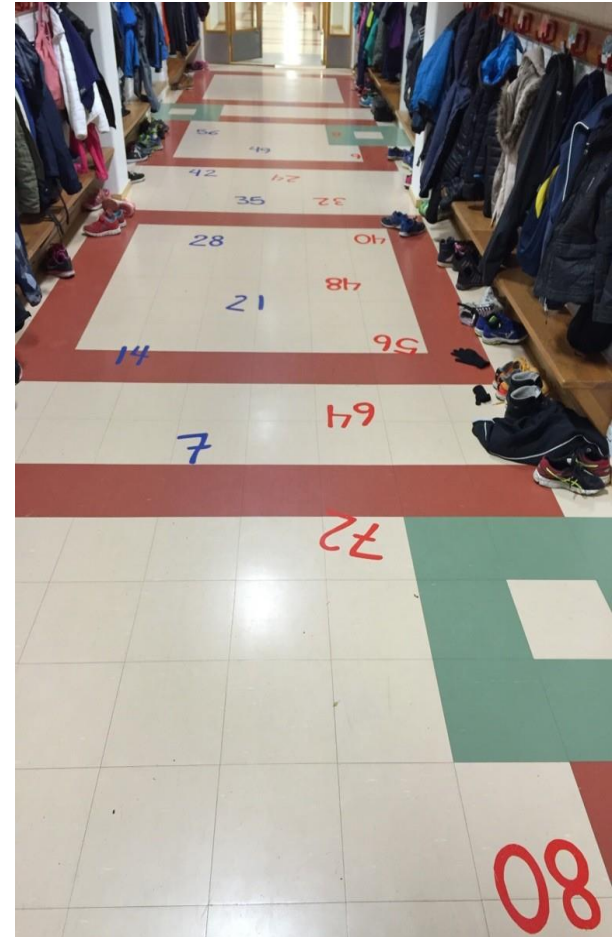
Leuanvetoa kaverin kanssa, Martinniemen koulu

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

OULU

Kertotauluja portaissa ja lattialla: Martnniemen, Vesalan ja Pöllökankaan koulut

Kuntopyörä käytävässä, Huttulylän koulu

Cross-tainenr ja kuntopyörä, Martinniemen koulu

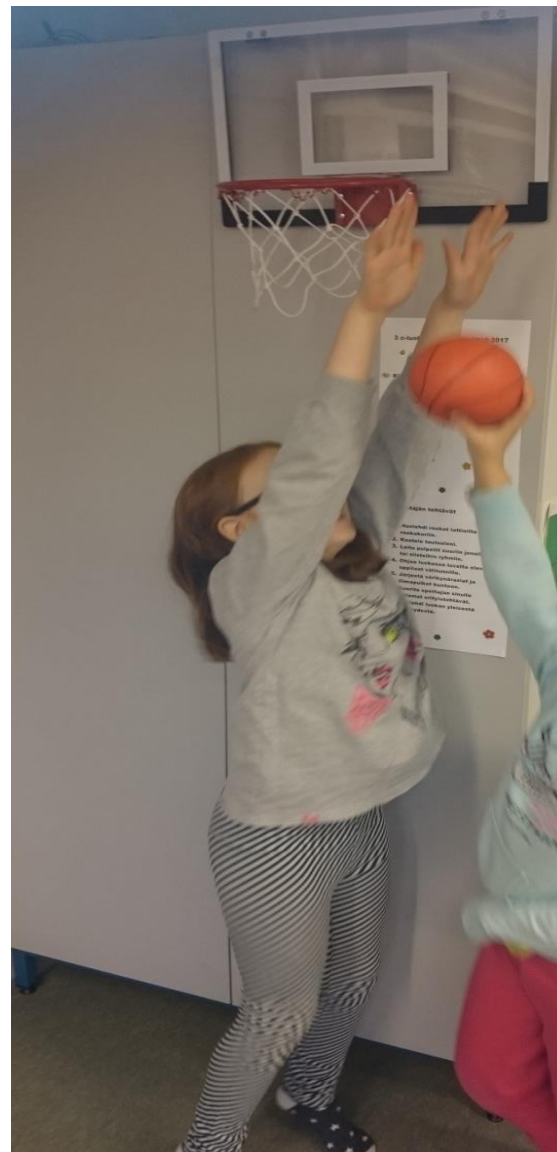

OULU

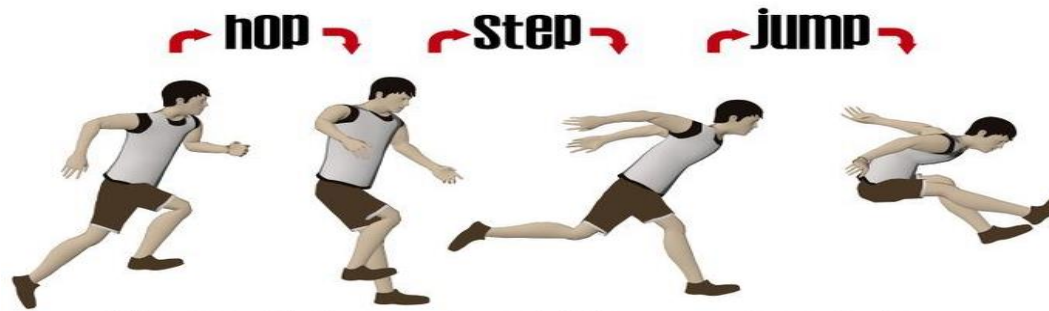
Käytäväkorista, Pateniemen koulu

Ilmakiikko, Kaukovainion koulu

OULU

Lähiloikkaamisen askelmerkit koulutasolle..

1. NYKYTILANTEEN KARTOITUS

- Olosuhteiden osalta..
- Kehittämisesurssien osalta..

2. KEHITTÄMIS-SUUNNITELMAN TYÖSTÄMINEN

- Tilannekartoituksen johtopäätökset huomioiden..
- Hallintokuntien yhteistyöllä!

3. TOIMENPITEIDEN TEKEMINEN

- Suunnitelmallisesti edeten..
- Toimintakulttuuri tukemaan olosuhteiden kehittämistä

1. Nykytilanteen arviointi (=> tarpeiden & resurssimahdollisuuksien kirkastaminen)

- ”Liikkuva koulu – nykytilanne arviointi” tärkeä alkuvaiheen apuväline kokonaiskuvan hahmottamiseen...
- Koulupihan liikuntaolosuhteiden nykytilan hahmottamista hyvä kuitenkin täydentää yksityiskohtaisemmilla tarkasteluilla. Tähän apuvälineitä saatavissa tarvittaessa esim. Valosta.
- Lisäksi ensivaiheen selvitystöitä..
 - Koulun / pihan asemointi oman kunnan kehittämissuunnitelmissa (lähiliikuntapaikkasuunnitelmat & kouluremontit, Liikkuva koulu -ohjelmat yms)
 - Alueellisten kehittämisresurssien saatavuus (esim. Leader)
 - Oman koulun resurssit (varainhankintamahdollisuudet, oppilaiden vanhemmista löytyvät osaajat yms.)

KOULUN PIHAT, TILAT JA YMPÄRISTÖ

17. Valitse, mikä vastausvaihtoehto kuvaa parhaiten koulusi tämänhetkistä tilannetta

0=ei lainkaan toteutuu täysin=4

	0	1	2	3	4
Koulupihan käyttöä välitunneilla ja sen kehittämistä on tarkasteltu yhdessä oppilaiden kanssa					
Koulupihan toimintamahdollisuuksia ja turvallisuutta on arvioitu liikkumisen näkökulmasta					
Pihan virikkeellisyyttä on lisätty koulun omilla toimilla (esim. pihamaalaukset)					
Koulupihan käytöstä välitunneilla on sovittu opettajien ja oppilaiden kanssa pelisäännöt (esim. oppilasryhmien vuorot toimintapaikoille)					
Koulun pihalla on pelialue ja riittävästi muita toimintapaikkoja					
Koulun liikuntasali on käytössä välituntiliikkumisessa					
Koulun muita sisätiloja käytetään välituntiliikkumisessa					
Koulun lähiympäristöä hyödynnetään koulupäivän aikaisessa liikkumisessa					

Liikkuva koulu – nykytilanne arvioinnin ”olosuhde -osio”

1. Nykytilanteen arviointi (=> tarpeiden & resurssimahdollisuuksien kirkastaminen)

- Valon kuntahankkeissa käyttämässä kartoitustyökalussa koulupihaa arvioidaan ao. osa-alueiden osalta (huom. kyselylomake saatavissa allekirjoittaneelta!):
 1. Leikkipaikkavälineistö
 2. Pallopelipaikat
 3. Talviliikuntapaikat
 4. Muut liikuntamahdollisuudet
 5. Liikuntaa tukevat yleiset puitteet
- Tarkastelussa kartoitetaan kunkin osa-alueen osalta
 - Mitä välineitä /paikkoja löytyy pihalta
 - Kirjataan ylös puutteet / ongelmat osa-alueittain (kunto, määrä yms. näkökulmat)
 - Tehdään yleisarvio osa-alueen tilanteesta (hyvä, tyydyttävä, heikko, erittäin huono)

7. Mitä leikkipaikkavälineitä kohteesta löytyy?

Valitse alla olevasta luettelosta toiminnot ja kappalemäärät.

	1 kpl	2 kpl	3 kpl	4 kpl	5+ kpl
Yksipaikkainen keinu	☐	☐	☐	☐	☐
Kaksipaikkainen keinu	☐	☐	☐	☐	☐
Keinulauta	☐	☐	☐	☐	☐
Jousikiikku	☐	☐	☐	☐	☐
Liukumäki	☐	☐	☐	☐	☐
Kiipeilyväline (esim. kiipeilyteline, -seinä, -verkko, -kuutio)	☐	☐	☐	☐	☐
Riipuntaväline (esim. rekkitanko)	☐	☐	☐	☐	☐
Tasapainoväline (esim. puomi, aallokko)	☐	☐	☐	☐	☐
Pyörimisväline (esim. karuselli, hyrrä)	☐	☐	☐	☐	☐
Parkour-väline	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu leikkipaikkaväline - Mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

8. Kirjaa alle mahdollisia huomioitasi leikkipaikkavälineisiin liittyvistä puutteista tai ongelmista Puuttuuko kohteesta joitain nykykäytön kannalta oleellisia toimintoja? Onko joitain toimintoja määrällisesti liian vähän? Onko joidenkin toimintojen kunnossa, toimivuudessa tai turvallisuudessa ongelmia?

9. Tee yleisarvio leikkipaikkavälineitä koskevan osa-alueen nykytilasta *

Pohjaa arviosi siihen, kuinka paikkojen määrä, kunto ja toimivuus vastaavat nykykäytön tarpeita.

- ☐ Nykytilanne hyvä
☐ Nykytilanne tyydyttävä
☐ Nykytilanne heikko
☐ Nykytilanne erittäin huono

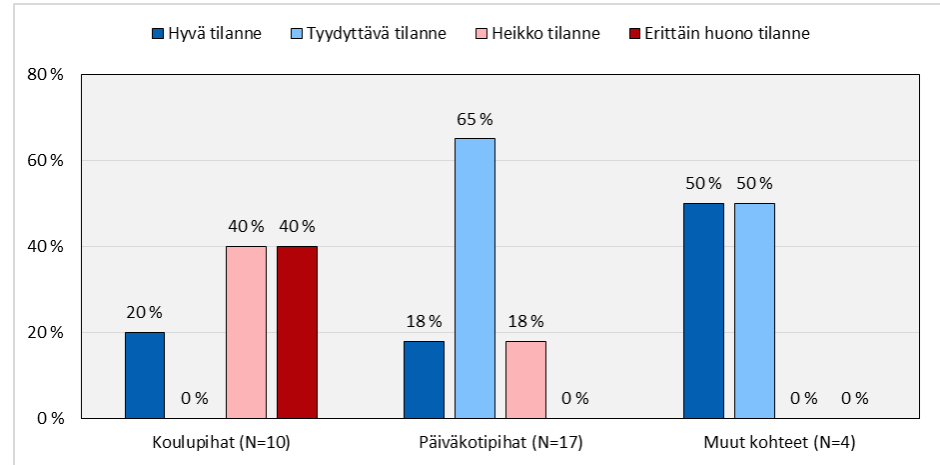
Pallopelialueet

10. Mitä pallopelialueita kohteesta löytyy?

	Löytyy
Hiekkapohjainen pallokenttä. Lisää oheiseen tekstikenttään arvio kentän koosta (esim. 90m x 45m)	☐
Nurmipohjainen pallokenttä. Lisää oheiseen tekstikenttään arvio	☐

Kohteen nimi	Leikkipaikkavälineet	Pallopelipaikat	Talvi liikuntapaikat	Muut liikuntapaikat	Yleiset puitteet	KOKONAISARVIO
Koulupihat						
Karvetin koulu						
Kultarannan koulu						
Kuparivuoren koulu						
Lietsalan koulu						
Maijamäen koulu						
Merimaskun koulu						
Rymättylän koulu						
Suopellon koulu						
Taimon koulu						
Velkuan koulu						
Päiväkotipihat						
Karvetin kerhoryhmät						
Karvetin päiväkoti						
Keskustan päiväkoti (Kaivokatu)						
Keskustan päiväkoti (Raatihuone)						
Keskustan vuoropäiväkoti						
Kreivinniityn päiväkoti						
Kummelin pkosasto						
Merimaskun päiväkoti						
Nuhjalan päiväkoti						
Ruonan päiväkoti						
Rymättylän päiväkoti (Kunnantupa)						
Soinisten päiväkoti						
Suovuoren päiväkoti						
Taimon päiväkoti						
Tammiston päiväkoti						
Viialan päiväkoti						
Väentuvan avoin päiväkoti						
Muut kohteet						
Kalevanniemen lahti / kylpylän ranta						
Kirkkopuisto						
Rymättylän Maskulaisten uimaranta						
Suovuoren ulkoilualue						

Case-esimerkki Valon kunta-aineistosta kartoitustyökalun hyödyntämisestä

Yhteensä liikuntaolosuhteiden kokonaisarvioinneissa..

- **5 hyvää** kohdetta
- **13 tyydyttävää** kohdetta
- **7 heikkoa** kohdetta
- **4 erittäin huonoa** kohdetta

2. Kehittämissuunnitelman työstäminen (tilannekartoituksen pohjalta)

- Oppilaiden ja henkilöstön kehittämistoiveiden kerääminen
 - Kyselyillä tai luovemmilla tavoilla
 - Huom. Kehittämistoiveet jotenkin analysoitava / prosessoitava!
- Ideoihin ja ratkaisumalleihin tutustumien
 - Nettisivustot & välinevalmistajien käynnit
 - Kokemusten kysyminen muista kouluista
- Hallintokuntien välinen yhteistyö!
- Vaikuttamistyö resursseihin liittyen
 - Esim. Kuntalaisaloitteet (koulun, oppilaiden, vanhempain/asukas yhdistyksen toimesta..)
 - Oma varainhankinta
- Pitkäjänteisyys! – tarvittaessa eteneminen pienin askelin

29. Alla on esitelty välituntiliikunnan lisäämiskeinoja, joita on käytetty joissakin kouluissa. Arvioi voisivatko jotkin niistä lisätä sinun liikkumismääriäsi välituntisin.

	Lisäisi paljon minun liikkumistani välituntisin	Lisäisi jonkin verran minun liikkumistani välituntisin	Ei vaikutusta minun välituntiliikkumiseeni
Koulupihaani liikunta- ja leikkipaikkojen kehittäminen (esim. kiipeilytelineiden uusinta, pihapeliapaikkojen parantaminen tms.)	☐	☐	☐
Lainattavien välituntivälineiden kehittäminen ja lisääminen (esim. uusia peli- tai leikkivälineitä tarjolle välitunneille)	☐	☐	☐
Välitunnin pidentäminen sellaiseksi, että ehtii paremmin liikkua	☐	☐	☐
Ohjatun välituntitoiminnan lisääminen (esim. ohjattuja liikuntatuokioita, kisoja, pelejä..)	☐	☐	☐

30. Jos saisit kunnostaa omaa koulupihaasi, mitä alla olevista välineistä / paikoista sinne valitsisit. Voit valita enintään KOLME.

- ☐ Kiipeilypaikkoja (esim. kiipeilyteline, verkko tai seinä)
- ☐ Parkourvälineitä
- ☐ Keinuja (tavallisia keinoja tai ryhmäkeinoja)
- ☐ Tasapainoilupaikkoja (esim. teline, -puomi tai vastaava)
- ☐ Liukumäkiä
- ☐ Salibandykaukalon
- ☐ Jalkapallon miniareenan (hiekkatekonurmipintainen minikenttä)
- ☐ Koripallokentän
- ☐ Lentopallokentän
- ☐ Sulkapallokentän
- ☐ Ulkopingispöytiä
- ☐ Pihashakki alueen
- ☐ Skeitti- ja potkulautailupaikan
- ☐ Frisbeegolfkoreja
- ☐ Ulkokuntoilulaitteita

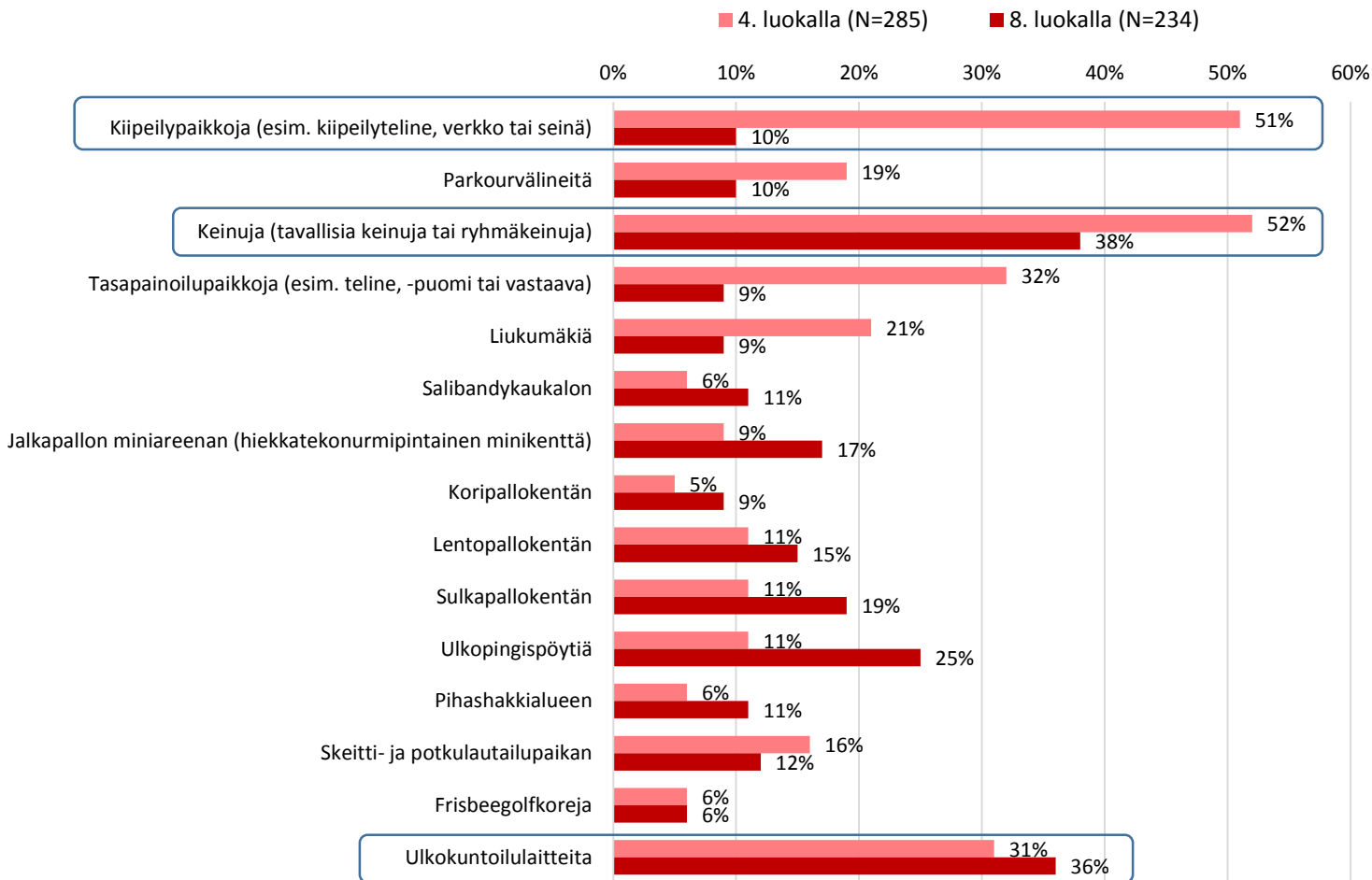
31. Mikäli sinulla on lisäksi jokin muu idea koulupihasi kehittämiseksi, kuin mikään yllä olevista, niin kerro alla siitä lyhyesti.

Voit kertoa myös jostain muusta kuin koulupihaan liittyvästä kehittämisideasta!

Esimerkki Valon koululaiskyselystä..

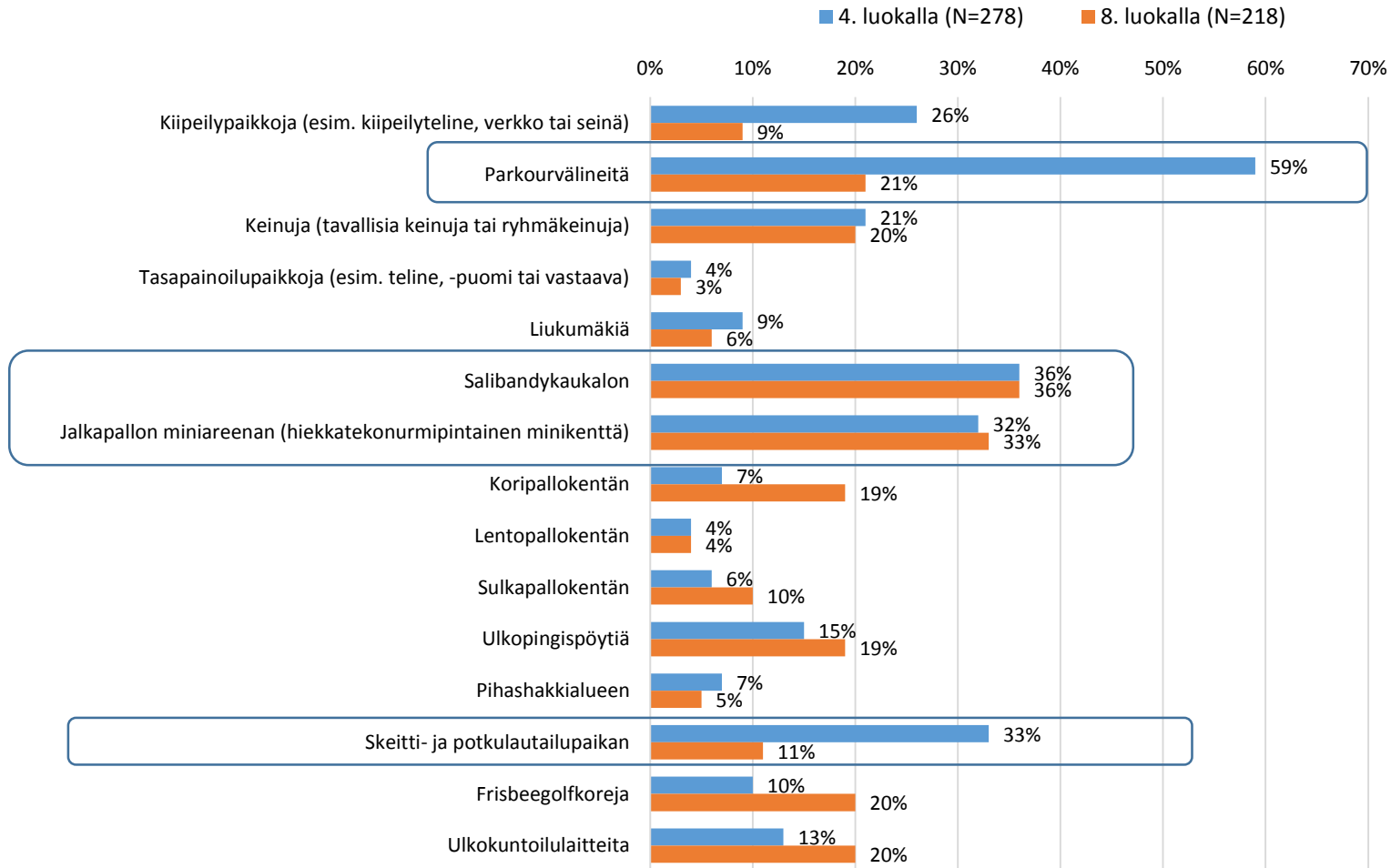
KOULUPIHOJEN KEHITTÄMISTOIVEITA TYTÖILLÄ / Valon aineistoa 4 kunnan kattavista koululaiskyselyistä (Hattula, Lieto, Naantali, Jämsä)

Jos saisit kunnostaa omaa koulupihaasi, mitä alla olevista välineistä / paikoista sinne valitsisit. Voit valita enintään KOLME.

KOULUPIHOJEN KEHITTÄMISTOIVEITA POJILLA / Valon aineistoa 4 kunnan kattavista koululaiskyselyistä (Hattula, Lieto, Naantali, Jämsä)

Jos saisit kunnostaa omaa koulupihaasi, mitä alla olevista välineistä / paikoista sinne valitsisit. Voit valita enintään KOLME.

3. Toimenpiteiden tekeminen

- Suunnitelman kunnioittaminen & valvonta
- Oppilaiden osallistaminen myös toteutusvaiheessa
 - Itse tehtävät olosuhdeparannukset
 - Paikkojen haltuunotto (avajaiset, paikkojen nimeämiset yms.)
- Toimintakulttuurin muuttaminen – pelkkä olosuhteen luominen ei riitä, tarvitaan tukevia toimenpiteitä!!
 - Koulupäiväisen käytön edistäminen (välituntikäytännöt, pelisäännöt)
 - Paikkojen käyttöopastukset / koulutukset (parkour, street work out, kuntoiluvälineet yms)
 - Aktiivisen käyttökulttuurin syntymistä tukevat tempaukset, tapahtumat..

 Päijät-Hämeen
LIIKUNTA JA URHEILU

ETUSIVU	PHLU	KOULUTUS	TAPAHTUMAT	SEURATOIMINTA	LASTEN LIIKUNTA	AIKUISLIIKUNTA	LITTI-hanke
YHTEYSTIEDOT							
VALITUNTILIIKUNTA							
Välkkäri -koulutus							
Välitunnit ovat liikunnasta ja rentoutumista varten, silloin tunnilta jaksaa keskittyä. Mutta kuka aktivoi lapsia ja nuoria toimimaan välitunneilla aktiivisesti? Opettajan kehotukset eivät aina pure ja aikuisetkin tarvitsevat taunoa.							
Välkkäreiksi voidaan valita ja kouluttaa oppilaita, jotka ovat kiinnostuneita liikunnasta ja ohjaamisesta, ja joilla on kykyä innostaa muita mukaan. Koulutuksen jälkeen oppilailta on valmiudet liikuntaleikkien ja -pelin käynnistämiseen välitunneilla. Opettaja toimii Välkkäreiden apuna ja kannustajana sekä huolehtii toiminnan jatkuvuudesta. Välkkäreiksi sopivat alakoulujen 5-6. luokkien sekä kaikki yläkoulun oppilaat.							
Koulutuksessa nuori:							
• oppii uusia pelejä ja leikkejä • saa rohkeutta ideointiin • saa apua liikunnan ja välituntitoiminnan suunnitteluun sekä harjoitusta ohjaamiseen							
Koulutus kestää kaksi 90 minuutin jaksoa, joiden välissä tehdään välilehtäviä. Koulutukseen sisältyy keskustelua, pari- ja ryhmätöitä, liikunnasta ja ohjausharjoittelua. Koulutusajankohda sovitaan koulukohtaisesti. Nuori saa koulutuksesta mukaansa Välkkäri-aineiston.							
Toiminnan ovat kehittäneet Liikunnan aluejärjestöt yhdessä Nuori Suomen kanssa. Toteutuksesta vastaa Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry.							

vzalo

Päijät-Hämeen kunnat mukaan Valon kuntahaasteeseen!

KUNTAHAASTE 2017

Valo haastaa kaikki Suomen kunnat kunnostamaan vähintään yhden koulupihan lähiliikuntapaikaksi vuonna 2017, Suomi 100 -juhlavuonna. Kuntahaaste on osa Valon Unelmat liikkeelle -kokonaisuutta, joka on osa itsenäisyyden satavuotisjuhlaohjelmaa.

Laajoja käyttäjäryhmiä palveleva ja kaikkien vapaassa käytössä oleva lähiliikuntapaikka olisi kunnalta erinomainen juhlavuoden lahja kuntalaisille! Koulupihat ovat parhaita paikkoja lähiliikuntapaikoille ja kaikista Suomen kunnista löytyy kehittämistä tarvitsevia koulupihoja. Alla oleva Lähiliikuntaloikka -mittari kertoo haasteeseen tarttuneiden kuntien määrän tällä hetkellä. Maaliin on vielä matkaa, sillä tavoitteena on juhlavuoden hengessä 100 kunnan kunnianhimoinen rajapyykki. Oheisesta hankelistasta näet jo mukana olevat kunnat ja hankkeet >[Hankelista](#). Katso onko oma kuntasi mukana? Jos ei, niin onko asialle vielä jotain tehtävissä..?

Hankkeiden ilmoittaminen & Valon tarjoama apu kunnille:

Mikäli haluat ilmoittaa oman kuntasi lähiliikuntapaikkahankkeen mukaan täytä oheinen lyhyt lomake > [Hankkeen ilmoittaminen](#). Ensimmäistä lähiliikuntapaikkahankettaan toteuttaville kunnille Valo tarjoaa maksutonta konsultointikäyntiä suunnittelun avuksi. Yhteydenottopyynnön voit jättää em. hanketietolomakkeella tai sähköpostitse: jan.norra@valo.fi.

10

kuntaa

20

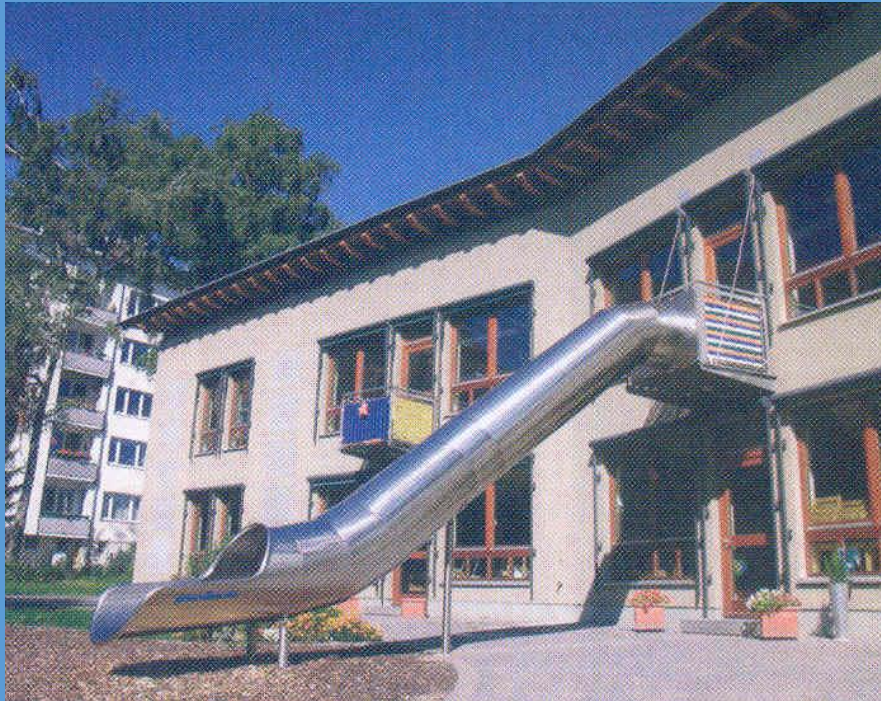
40

60

80

100
kuntaa

Lopuksi: Lähiliikuntaolosuhteiden kehittämisessä on pohjimmiltaan kysymys tahdosta ja halusta nähdä mahdollisuuksia..

Kiitos mielenkiinnosta!

Lisätietoja: jan.norra@valo.fi